

CRIMINOLOGY RESEARCH FOCUS - Karen T. Froeling (editor)

Prikaz knjige

KRIMINOLOŠKI FOKUS ISTRAŽIVANJA

Book review

Adnan FAZLIĆ

U izdanju Nova Science Publishers iz New Yorka 2007. godine objavljena je knjiga **Criminology Research Focus** (ISBN-13: 978-1-60692-601-7) urednice Karen T. Froeling. Rukopis opsega 328 stranica se sastoji od predgovora i šesnaest poglavlja podijeljenih u tri osnovna dijela: stručni komentar, kratka priopćenja, te istraživačke i pregledne studije.

Predgovor, koji prethodi prvom dijelu rada, ukratko opisuje i elaborira sva poglavlja knjige. Svako poglavlje predstavlja naučni rad koji je rezultat pojedinačnih naučno-istraživačkih projekata implementiranih u različitim državama širom svijeta. Navedena istraživanja imaju multidisciplinarni pristup i usmjerena su na kriminalitet kao individualni i socijalni problem, pri čemu je primarni fokus na učestalosti, pojavnim oblicima, uzrocima i posljedicama različitih oblika ovog fenomena.

Prvi dio knjige podrazumijeva stručni komentar i istim je obuhvaćena tema *Procjene rizika kod mentalno onespoblijenih seksualnih prijestupnika*, autorica Rebecca Gellman. U okviru ove teme, autorica ukazuje na mali broj kriminoloških istraživanja usmjerenih na mentalno onespoblijene seksualne prijestupnike, te u tom smislu daje preporuke za budućnost stavljajući naglasak na metode koje bi trebale biti primjenjivane prilikom procjene rizika kada je u pitanju recidivizam mentalno onespoblijenih seksualnih prijestupnika.

U okviru drugog dijela knjige nalaze se dva kratka priopćenja: *Mjerenje percepcije ozbiljnosti kriminaliteta: metode i demonstracija*, skupine autora Y. K. Kwan, L. L. Chiu, and W. C. Ip iz Hong Konga, te *Rekapitulacija teorije o Super-predatorima*, autora Matt DeLisi, Brendan D. Dooley i Kevin M. Beaver iz SAD-a.

U dijelu rukopisa pod nazivom *Mjerenje percepcije ozbiljnosti kriminaliteta: metode i demonstracija*, autori raspravljaju o glavnim pitanjima vezanim za metodologiju koja se primjenjuje kod procjene percepcije ozbiljnosti kriminaliteta, pri čemu posebnu pažnju posvećuju podacima, modalitetima i procedurama Thurstonove metode, ali i alternativnih metoda kao što su linearna, eksponencijalna i informaciona, koje se koriste prilikom navedene procjene.

Rukopis *Rekapitulacija teorije o Super-predatorima* se bavi reaktualiziranjem teorije o Super-predatorima koju je razvio John Dilulio 1995. godine u SAD. Navedena teorija, koja je objavljena u doba najvećeg pada stope kriminaliteta u SAD, predviđela je pojavu Super-predatora u vidu nasilnih i nemilosrdnih maloljetnih delinkvenata koji će u budućnosti povećati ukupnu stopu kriminaliteta. Ova teorija je svojevremeno doživjela oštre kritike i proglašena konzervativnom, međutim autori su njenom rekapitulacijom pokazali da su se Diluliova predviđanja ipak obistinila u određenim segmentima.

Treći dio rada obuhvata trinaest poglavlja: *Policijsko postupanje kod krivičnih djela u poslovnom sektoru: od minornih prijestupa do organizovanih kriminalnih mreža*, autora Brian W. Ewarta and Anne Tate (Chapter 3); *Povećanje samokontrole dovodi do povećanja devijantnosti*, autori Dikla Shmueli and Mark Muraven (Chapter 4); *Istraživanje seksualno motiviranih serijskih ubica ženskog spola u SAD*, skupine autora Heather Silvio, Kathy McCloskey and Julia Ramos-Grenier (Chapter 5); *Viktimizacija i strah od kriminala*, autorice Michele Roccato (Chapter 6); *Utjecaj publiciteta izvršenja smrtnih kazni na stopu ubistava u državi Alabama*, autor Steven Stack (Chapter 7); *Utjecaj bračnog statusa na predisponiranost muškaraca da postanu žrtve ubistva: analiza rasnih specifičnosti*, autor Steven Stack (Chapter 8); *Problemi u implementaciji Problem-oriented policinga u Oslu, Norveška: Ne može bez problema?*, autor Ragnhild Sollund (Chapter 9); *Na ivici kriminološkog istraživanja: Zatvorenici u poznijim godinama: nema problema – stari i mirni?*, autora Azrini Wahidina (Chapter 10); *Visoka stopa zatvorske populacije u Queenslandu, Australija: Implikacije i izbori javne politike*, autor Wing Hong Chui (Chapter 11); *Pionirski rad u kliničkoj kriminologiji argentinskog psihijatra-filozofa Jose Ingenierosa (1877-1925)*, autori Lazaros C. Triarhou and Ana B. Vivas (Chapter 12); *Tautologija, razumno postupanje ili racionalizacija? Određivanje oblika korelativnosti između kriminalnih stavova i kriminalnog ponašanja*, autori Cesar J. Rebellon and Michelle E. Manasse (Chapter 13); *Najinternacionalniji među internacionalnim zločinima: O uvođenju krijumčarenja opojnih droga u područje jurisdikcije Međunarodnog krivičnog suda*, autor George S. Yacoubian (Chapter 14); te *Nasilje među mladima u diskotekama i na rok koncertima: utjecaj spola, alkoholiziranosti i stepena obrazovanja*, autor Revital Sela-Shayovitz (Chapter 15).

U radu *Policijsko postupanje kod krivičnih djela u poslovnom sektoru: od minornih prijestupa do organizovanih kriminalnih mreža* autori kroz prizmu Teorije rutinskih aktivnosti i Teorije racionalnog izbora analiziraju krivična djela karakteristična za poslovni sektor kako bi ponudili adekvatna rješenja za njihovu prevenciju.

Isto tako, u radu pod naslovom *Povećanje samokontrole dovodi do povećanja devijantnosti* autori se bave samokontrolom kao kritičnim faktorom za razumijevanje kriminalnog ponašanja i u tom smislu samokontrolu smatraju jednim od glavnih prediktora kriminalnog ponašanja. Autori tvrde da ljudi imaju ograničene mogućnosti kada je u pitanju samokontrola, te da ako se ona u većoj mjeri ispolji u jednoj situaciji, automatski se povećava vjerovatnoća da će doći prijestupničkog ponašanja u sljedećoj situaciji koja zahtijeva samokontrolu.

Dio knjige pod naslovom *Istraživanje seksualno motiviranih serijskih ubica ženskog spola u SAD* razmatra nekoliko teorija koje objašnjavaju ponašanje seksualno motiviranih serijskih ubica ženskog spola, pri tome uzimajući u obzir psihičke poremećaje, Štokholmski sindrom, PTSP, sindrom tučene žene i ulogu spola u procesu socijalizacije.

U radu pod naslovom *Viktimizacija i strah od kriminala*, autorica prezentira rezultate istraživanja o raširenosti viktimizacije i straha od kriminaliteta provedenog u Italiji, pri čemu posebnu pažnju posvećuje modalitetima povezanosti viktimizacije i straha od kriminaliteta.

Poglavlje *Utjecaj publiciteta izvršenja smrtnih kazni na stopu ubistava u državi Alabama* autora Stevena Stacka se bavi ograničenjima svojstvenim za ispitivanja utjecaja publiciteta izvršenja smrtnih kazni, odnosno izvršenja smrtnih kazni koja su objavljena u novinama, na stopu ubistava. Rezultati istraživanja provedenog za potrebe ovog poglavlja su interpretirani kroz prizmu institucionalizacije nasilja u državi Alabama.

Isti autor u poglavlju broj 8 koje nosi naslov *Utjecaj bračnog statusa na predisponiranost muškaraca da postanu žrtve ubistva: analiza rasnih specifičnosti*, prikazuje prirodu odnosa između bračnog statusa i predisponiranosti muškaraca da postanu žrtvama ubistva. Nalazi istraživanja provedenog za potrebe ovog poglavlja su interpretirani kroz prizmu Teorije subkulture.

Treći dio knjige se nastavlja poglavljem 9 koje nosi naziv *Problemi u implementaciji Problem-oriented policinga u Oslu, Norveška: Ne može bez problema?* u kojem se autor bavi prikazom problema kojima je prožeta implementacija Problem-oriented policinga u policijskoj praksi glavnog grada Norveške, Osla i pri tome istražuje specifičnosti odnosa između policije i manjinskih skupina.

Deseto poglavlje *Na ivici kriminološkog istraživanja: Zatvorenici u poznijim godinama: nema problema – stari i mirni?* se odnosi na probleme zatvorenika u poznijem životnom dobu. O navedenim problemima piše autor Azrini Wahidin u koji u ovom tekstu ističe da se potrebe navedene skupina zatvorenika nisu dovoljno zastupljene u okviru kriminološkog naučno-istraživačkog rada. Stoga, isti predočava istraživačke dileme koje su se javile u okviru istraživanja među zatvorskom populacijom, pri tome navodeći specifične probleme navedene zatvorske populacije.

Nakon toga slijedi tekst *Visoka stopa zatvorske populacije u Queenslandu, Australija: Implikacije i izbori javne politike* u kojem autor prikazuje probleme zatvorske populacije u Queenslandu, Australija, pri čemu poseban fokus stavlja na faktore koji utječu na povećanje stope zatvorske populacije na navedenom području.

Autori Lazaros C. Triarhou and Ana B. Vivas pišu o *Pionirskom radu argentinskog psihijatra-filozofa Jose Ingenierosa (1877-1925) u oblasti kliničke kriminologije*. Ovdje autori vrše prikaz jednog od Ingenierosovih najzanimljivijih djela *Criminologia* u kojem je predstavio novu filozofiju prava i krivičnog prava, krizu savremene kaznene legislative, postulate i program kriminologije, uzroke kriminaliteta, važnost psihopatologije u kriminalnoj antropologiji, psihopatologiju i neprilagođenost delinkvenata, kliničke i psihološke osnove i psihopatološku klasifikaciju kriminalaca, teorijske postulate pravnog pozitivizma, nove temelje društvene odbrane, kriminalnu psihijatriju i opasnost manjkave kaznene legislative.

Tautologija, razumno postupanje ili racionalizacija? Određivanje oblika korelativnosti između kriminalnih stavova i kriminalnog ponašanja, je naslov sljedećeg poglavlja u kojem autori Cesar J. Rebellon and Michelle E. Manasse pišu o snažnoj korelaciji između kriminalnih uvjerenja i kriminalnog ponašanja. Pri tome nude četiri objašnjenja za navedene korelacije.

Nadalje, u poglavlju *Najinternacionalniji među internacionalnim zločinima: O uvođenju krijumčarenja opojnih droga u područje jurisdikcije Međunarodnog krivičnog suda*, autor George S. Yacoubian prezentuje podatke o raširenosti kriminaliteta zloupotrebe opojnih droga na međunarodnoj razini i na razini SAD, i pri tome daje uvjerljive argumente za uvođenje krivičnih djela iz oblasti krijumčarenja opojnih droga u područje jurisdikcije Međunarodnog krivičnog suda.

Knjiga se završava poglavljem *Nasilje među mladima u diskotekama i na rok koncertima: utjecaj spola, alkoholiziranosti i stepena obrazovanja* koje govori o dosad istraživački zanemarenom području – nasilje mladih u diskotekama i na rok koncertima. U okviru istraživanja provedenog za potrebe ovog poglavlja uočene su značajne povezanosti između spola, alkoholiziranosti i stepena obrazovanja s jedne, i involviranosti u nasilje (fizičko, verbalno ili vandalsko).

Rukopis *Criminology Research Focus* daje odgovore na mnoga pitanja iz kriminološke teorije i prakse uvažavajući potrebu za stalnim preispitivanjem kriminoloških dostignuća i težnju ka kontinuiranom razvoju kriminološke misli. Na taj način, ostvarena je ambicija ovog rukopisa da doprinese sagledavanju stanja i perspektiva određenih kriminoloških pitanja prikazanih kroz istraživanja provedena u različitim državama svijeta. U tom smislu, može se reći da ova knjiga posjeduje prepoznatljivost, te teorijsku i kompetencijsku utemeljenost, te sadržajnu relevantnost.

Pored navedenog, potrebno je naglasiti konzistentnost i jasnoću jezika kojim su pisana poglavlja ove knjige zbog čega je olakšano usvajanje znanja čak i onima koji nisu sa anglo-američkog govornog područja.

Isto tako, veoma je važno spomenuti da se knjiga bavi kako prošlošću, tako i budućnošću kriminoloških istraživanja i to na način da provjerava određen broj kriminoloških teorija o uzrocima kriminaliteta, te daje određene sugestije i preporuke za buduća kriminološka istraživanja.

Knjiga je izuzetno sadržajna i korisna jer predstavlja konglomerat spoznaja koje su rezultat širokog spektra multidisciplinarnih istraživanja iz područja kriminologije. Stoga može se reći da je kao takva poticajna za daljnje rasprave i promišljanja kako studenata kriminologije i kriminalistike, tako i onih koji imaju višegodišnje akademsko iskustvo u naučnom istraživanju kriminaliteta kao društvene pojave. U knjizi će zainteresovani čitaoci pronaći odgovore na mnoga kriminološki relevantna pitanja. U tom kontekstu, ova knjiga zanimljivim i vrlo preglednim tekstovima plijeni pažnju svih zainteresiranih za naučno istraživanje učestalosti, pojavnih oblika, uzroka i posljedica kriminaliteta.

Biografija

Adnan Fazlić, magistar kriminalistike, diplomirao i magistrirao na Fakultetu za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu, gdje je i angažovan kao saradnik na predmetu Kriminalistika 3 - Taktika. Trenutno student III ciklusa studija na Fakultetu za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu.
adnan.fkn@gmail.com